

Aan de leden van de vaste Kamercommissie voor Justitie en Veiligheid van de Tweede Kamer der Staten
Generaal

Amsterdam, 11 juni 2018

Betreft: Reactie op Integrale Migratieagenda t.b.v. algemene overleg commissie Justitie en Veiligheid d.d.
13 juni 2018

Geachte commissieleden,

Ten behoeve van het algemeen overleg d.d. 13 juni van de Kamercommissie Justitie en Veiligheid waarin het kabinetsvoorstel voor een Integrale Migratieagenda wordt besproken, wil het Transnationaal Migranten Platform (TMP) ¹ u graag de volgende punten ter overweging meegeven.

Op 30 maart jl. heeft het kabinet de Integrale Migratieagenda (19637-2375) gestuurd naar de Tweede Kamer. De nota wordt gepresenteerd als een “menswaardig, effectief en toekomstbestendig beleid”. Helaas moet het TMP constateren dat het geen van drieën is. Het is niet menswaardig, in ieder geval niet voor de vele migranten en vluchtelingen die toegang tot Nederland bij voorbaat wordt ontzegd, het is daarom ook niet effectief en zeker niet toekomstbestendig.

Een discriminatoire anti-migratieagenda

Zowel de tekst van de nota als de voorgenoemde maatregelen zijn vrij eendimensionaal gericht op het tegenhouden van migratie naar Nederland. Slechts wanneer het “wel moet” (internationale afspraken) of wanneer het in het primaire belang is van Nederland zijn migranten en vluchtelingen (tijdelijk) welkom. Het is daarmee een discriminatoire agenda, die mensen verdeeld in “wenselijk” en “onwenselijk”. Er wordt disproportioneel veel aandacht geschonken aan irreguliere migratie, het voorkomen ervan en het uitzetten van degenen die “onwenselijk” worden geacht. Door detentiemaatregelen worden de “onwenselijken” verder gecriminaliseerd. Het kabinet zegt mensenrechten hoog in het vaandel te hebben, maar niet voor iedereen en niet overal. Om migratie tegen te gaan, is ze bereid om overeenkomsten te sluiten met landen die de mensenrechten van migranten, vluchtelingen en eigen burgers schenden.

Het kabinet meent dat de voorgestelde migratieagenda niet los gezien kan worden van het “maatschappelijke onbehagen”. Daarmee gaat ze gemakshalve voorbij aan haar eigen verantwoordelijkheid in het ontstaan en voortbestaan van dit “onbehagen”, door constant in beleid en retoriek migratie (en daarmee migranten) als iets negatiefs te bestempelen, als een potentiële overlast in plaats van een aanwinst. Alleen als nieuwkomers ook een economische bijdrage leveren aan de welvaart van Nederland lijken zij welkom te zijn - hoewel soms slechts tijdelijk tot de economische bijdrage niet meer voldoende wordt geacht. Naar onze mening is dit maatschappelijke onbehagen een gecreëerde politieke toestand die door de voorgenoemde maatregelen niet veranderd, maar slechts verder gevoed wordt. De afname van respect en tolerantie in de

samenleving en de toename van polarisatie, racisme, islamofobie en discriminatie zijn er het gevolg van. In plaats van rijkelijk te investeren in de aanpak van sociale ongelijkheden (zorg, huisvesting, arbeidsmarkt, enz.) wordt fors geld uitgegeven aan het tegenhouden van mensen, aan grensbewaking, niet alleen hier maar ook in voorgeschoven grensposten in (mogelijke) herkomstlanden van migranten en vluchtelingen.

Een contraproductieve migratieagenda

Om migratie tegen te houden wil het kabinet de grondoorzaken ervan aanpakken. Vandaar ook dat de migratieagenda een integrale is, met een hechte samenwerking met ontwikkelingssamenwerking. In de nieuwe nota van het ministerie van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking² lezen we echter dat een belangrijk doel van het beleid gelegd wordt bij het houden van Nederland in de top 5 van de meest concurrerende economieën wereldwijd. Er wordt gesproken over “het opleveren van een veelvoud aan investeringen voor Nederlandse bedrijven”, “een wereld te winnen voor Nederlandse MKB’s” en over het “internationale verdienmodel van Nederland”. Ontwikkelingssamenwerking oké, maar blijkbaar alleen als Nederland er zelf beter van wordt. De monitor Brede Welvaart 2018 van het CBS laat dit eveneens zien: de Nederlandse welvaart is aanzienlijk, maar gaat wel ten koste van de volgende generaties én van andere landen. Voor onze welvaart onttrekken we in toenemende mate fossiele brandstoffen en biomassa uit andere landen, het laatste zelfs uit de minst ontwikkelde landen. Dat klinkt niet alsof het aanpakken van grondoorzaken van migratie (armoede, oorlog, klimaatveranderingen mede ontstaan en/of in stand gehouden door “internationale verdienmodellen) een erg belangrijk doel is van het beleid, meer een eventueel aardig bijeffect.

Nieuwe nota, oud beleid

De voorgenomen maatregelen in de nieuwe migratieagenda zijn niet nieuw, maar meer van hetzelfde. De zes pijlers (of zes verdedigingsringen) zijn al jarenlang beleid van zowel de Nederlandse regering als van de Europese Unie (opvang in de regio, tegengaan van irreguliere migratie en migranten, vrijwel geen mogelijkheid voor reguliere migratie, inzet op – gedwongen – terugkeer). Het is ons dan ook een raadsel waarom het kabinet denkt dat de uitkomst dit keer anders zal zijn. Het is immers slechts een voortzetting van hetzelfde repressieve, restrictieve en selectieve beleid, met mensonterende en onrechtvaardige gevolgen voor (mogelijke) migranten en vluchtelingen én met contraproductieve en onwenselijke effecten voor de Nederlandse samenleving.³ De nota is vooral gericht op het tegenhouden van migratie, “er grip op houden, te beheersen, te controleren”. Dit is onhaalbaar en uit mensenrechtenperspectief onwenselijk. Deze “controle van migratie” zal slechts leiden tot meer schendingen van mensenrechten, meer mensenhandel en meer (levens)gevaar voor migranten en vluchtelingen, zowel aan de grenzen van Europa als wereldwijd. Willen we echt tot wezenlijke verbeteringen komen, dan zullen er structurele veranderingen moeten komen in de globale economische en politieke verhoudingen, en wel op korte termijn. Het moet anders en het kan anders.

Global Compact for Migration

Op dit moment zijn de onderhandelingen gaande voor een Global Compact for Migration, een intergouvernementele samenwerking op het gebied van migratiebeleid. Helaas lijkt het een Global Compact te worden die in uitwerking net zo discriminatoir en contraproductief zal uitpakken als de Nederlandse Integrale Migratieagenda. Het Transnationaal Migrant Platform heeft het proces van de Global Compact for Migration vanaf het begin gevolgd en bijdragen geleverd voor de discussie, samen met internationale NGO partners. In Nederland zelf en in het parlement is tot op heden nog geen debat gevoerd over de Compact. Wij vragen de Kamerleden om de regering te vragen om deze alsnog met spoed te organiseren en bij deze discussie ook migranten- en vluchtelingenorganisaties in Nederland te betrekken.

Wij hopen dat u 13 juni a.s. zult pleiten voor een rechtvaardig, moedig en effectief migratiebeleid, gestoeld op mensenrechten, solidariteit en een besef van urgentie om de bestaande globale economische en politieke ongelijkheden te veranderen. Het TMP is gaarne bereid om met u hierover verder van gedachten te wisselen en/of u van nadere informatie te voorzien.

Met vriendelijke groet,
Namens het Transnationaal Migranten Platform (TMP),

Abdou Menebhi (EMCEMO),
Jille Belisario (CFMW) en
Petra Snelders (RESPECT Network NL).

¹ Het Transnationaal Migranten Platform (TMP) is een netwerk dat in 2008 is opgezet door zelforganisaties van migranten en vluchtelingen met het doel gezamenlijk te reageren op de aanhoudende intensivering van een repressief immigratie- en asielbeleid van het EU en Nederland en om gezamenlijk een stem te laten horen tégen racisme, vreemdelingenhaat, islamofobie en vóór solidariteit, antidiscriminatie en mondiale rechtvaardigheid. Het TMP doet dat in samenwerking met andere (Europese en internationale) sociale bewegingen en netwerken. De kerngroep van het TMP wordt gevormd door Africa Roots Movement, Commission For Filipino Migrant Workers (CFMW), Euro-Mediterraan Centrum Migratie & Ontwikkeling (EMCEMO), Stichting Kromantse (Ghana), RESPECT Network (Migrant Domestic Workers), Social Development Cooperative (Ghana), Transnational Institute (TNI) en Turkse Arbeidersvereniging in Nederland (HTIB).

² Ministerie Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, "Investeren in Perspectief – Goed voor de wereld, goed voor Nederland", 34952-1, blg 842376)

³ Zie onder meer Amnesty Internationaal (<https://www.amnesty-international.be/nieuws/libie-europese-regeringen-medeplichtig-aan-gruwelijk-misbruik-van-vluchtelingen-en-migranten> en <https://www.amnesty-international.be/nieuws/jaarrapport-2017-beleid-van-demonisering-leidt-tot-verdeeldheid-en-angst>) en het in 2010 uitgebrachte rapport van de Commissioner of Human Rights over de mensenrechtelijke implicaties van het criminaliseren van migratie <https://rm.coe.int/16806da917>